

Predrag JAKŠIĆ^{*)}

T H Y R I D A E

(INSECTA, LEPIDOPTERA)

IZVOD -- Izneti su rezultati istraživanja predstavnika familije Thyridae (Lepidoptera) Durmitora izvršenih 1985. i 1986. godine. Zabeležena je jedina vrsta ove familije sa područja Evrope *Thyris fenestrella* Scopoli.

ABSTRACT -- *Jakšić P.* 38000, Priština, Dardania SU-7/7A-8. THE FAUNA OF DURMITOR, 4: *Thyridae (Insecta, Lepidoptera)* - Crnogorska akademija nauka i umjetnosti, Posebna izdanja knj. 24, Odjeljenje prirodnih nauka knj. 15, Titograd, 1991.

The paper presents the results of the study of the Thyridae family (Lepidoptera) of Durmitor carried out in 1985 and 1986. *Thyris fenestrella* Scopoli, the unique European species of the family, has been collected in two localities. This species, widely spread in Yugoslavia is new for the fauna of Durmitor.

Thyridae, Durmitor, Yugoslavia.

S A D R Ź A J

1. UVOD
2. REZULTATI
3. LITERATURA

S u m m a r y

1. UVOD

Tokom svog dugogodišnjeg rada na proučavanju raznih predstavnika reda Lepitira na Durmitoru, naišao sam i na jedinu evropsku vrstu iz familije Thyridae. Kako ona nije zabeležena u odgovarajućem radu o Heterocerama Durmitora (Vasić et al., 1990), to sam smatrao da će biti korisno ako ovde saopštim taj nalaz.

^{*)} Jakšić Predrag, 38000 Priština, Dardania SU-7/7A, stan 8.

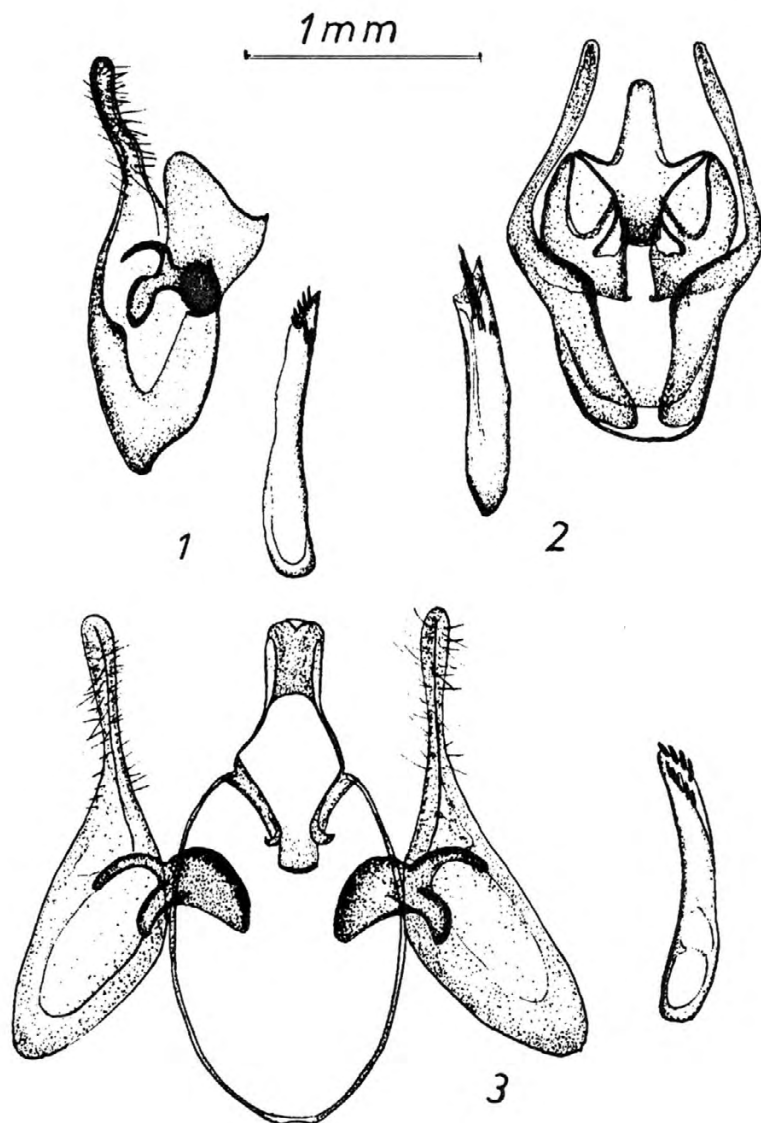

Tabla 1: Gradnja muškog kopulatornog organa vrste *Thyris fenestrella* Scopoli.
The male genitalia of the species from three different localities.

1. Kosovo i Metohija: Zrze, Švanski most, 400 m, 11. VI 1983., leg. Jakšić, Preparat n. 1723.
2. Makedonija: Kožuf pl., Smrdlive vode, 800 m, 3/11. VII 1990, leg. Jakšić, Prep. n. 1724.
3. Crna Gora: Durmitor, Đurđevića Tara, 650 m, 29/30. VI 1986., leg. Jakšić, Prep. n. 1722.

2. REZULTATI

Familija Thyridae (Thyrididae po starom načinu pisanja) je u Evroaziji predstavljena rodom *Thyris* koji ima samo dve vrste: *fenestrella* Scopoli, 1763 i *usitata* Butler, 1879. Na prostoru Severne Amerike THIELE (1986) je izdvojio novi rod *Pseudothyris* čija je tipska vrsta *sepulchralis* (Boisduval, 1832). U Evropi, pa i u Jugoslaviji, familija je predstavljena jednom jedinom vrstom *Thyris fenestrella* Scopoli, 1763. Locus typicus vrste je Carniolica = Slovenija.

Ovu vrstu smo našli na Durmitoru u kanjonu reke Tare: Đurđevića Tara, 720 m, 22.VI 1985, 1 ♀ i Tara: Splavište, 630 m, 29/30. VI 1986, 2 ♂♂.

Sva tri primerka su sakupljena danju, na cvetovima biljke *Sambucus* sp. po kojima su letela u potrazi za nektarom. Prehrambena biljka gusenica ove vrste je *Clematis vitalba* L., 1753 (Fam. Ranunculaceae). Usporedna analiza gradje genitalija (Tabla 1) je pokazala odsustvo razlika medju istraženim primercima. Takođe je i analiza crteža krila durmitorskih primeraka sa primercima iz Zrza (Švanski most), Katlanova, Dojrana i Kožuf planine (svi primerci Jakšić leg.) potvrdila njihovu pripadnost istovetnom taksonomskom tipu.

U Jugoslaviji je ova vrsta zastupljena podvrstom *seminigra* Issekutz (1953).

Navedeni nalaz vrste u kanjonu Tare je prvi sa područja Durmitora. Vrsta je sa teritorije Crne Gore poznata još jedino sa Cetinja (REBEL & ZERNY, 1931). Postoje brojni literaturni podaci o nalazu ove vrste u Jugoslaviji. Prvi, posle SCOPOLI-a, je navodi MANN (1854) za Nanos, a potom i BOHATSCH (1892) za Slavoniju (Požega, Lipik, Pakrac. U faunističim priložima za područje Jugoslavije postoje brojni podaci o nalazu ove vrste: HAFNER (1910), SCHWINGENSCHUSS & WAGNER (1938), ŽIVOJINOVIĆ (1950), DANIEL (1964), ZEČEVIĆ & RADOVANOVIĆ (1974) i dr.

3. LITERATURA

- B o h a t s c h, O. (1892): Beitrag zur Lepidopterenfauna Slavoniens.- Jahresb. Wien. entomol. Vereins, 2: 31 - 50.
- D a n i e l, F. (1964): Die Lepidopterenfauna Jugoslawisch Mazedoniens II. Bombyces et Sphinges.- Prirodonaučen muzej, Skopje. Posebno izdanje 2, pp. 74.
- H a f n e r, I. (1910): Verzeichniss der bisher in Krain beobachteten Grossschmetterlinge.- Carniolia, Laibach.
- M a n n, J. (1854): Aufzählung der Schmetterlinge, gesammelt auf einer Reise nach Oberkrain (recte Innerkrain) und dem Küstenlande in den Monaten Mai und Juni 1854.- Verh. zool. - bot. Ges., Wien, 4: 545 - 596.
- R e b e l, H. und Z e r n y, H. (1931): Die Lepidopterenfauna Albaniens.- Denkschr. Akad. Wiss. Mat. - Nat. Kl., Wien, 103: 37 - 161.
- S c h a w e r d a, K. (1908): Nachtrag zur Lepidopterenfauna Bosniens und Herzegowina, I-XII. - Jahresb. Wien. ent. Ver., 19: 85 - 126.

- Schwingenschuss, L. und Wagner, F. (1925): Beitrag zur Makrolepidopterenfauna Süddalmatiens insbesondere der Umgebung von Gravoza.- Zeit. Östr. ent. Ver., 10/12.
- Spröngerts, J. R. (1906): Über Dalmatien nach der Herzegowina und Bosnien.- Iris, 19: 6 - 37.
- Thiele, J. H. R. (1986): Die Gattung *Thyris* Hoffmannsegg, 1803. Über die Ergebnisse der Untersuchungen für eine Monographie (Lep. Thyridae).- Atalanta, 17: 105 - 146.
- Turner, J. (1938): Die Schmetterlinge der Ochrid-Gegend in Macedonien.- Mitt. Kon. Nat. Instit. Sofia, 11: 1 - 59.
- Vasić, K.; Tomić, D.; Carnelutti, J.; Zečević, M. i Kranjčev, R. (1990): Bombyces et Sphinges in Fauna Durmitora, sve. 3: 99 - 157.
- Zečević, M. i Radovanović, S. (1974): Leptiri Timočke krajine, zasebna monografija, Zavod za poljoprivredu, Zaječar, pp. 185.
- Živoinović, S. (1950): Fauna insekata šumske domene Majdanpek. - SANU, Posebno izdanje, CLX, pp. 262, Beograd.

THYRIDAE

(INSECTA, LEPIDOPTERA)

Predrag JAKŠIĆ

Summary

During an organized research of the fauna of Lepidoptera in the Tara canyon the species *Thyris fenestrella* Scopoli, 1763 has been collected, so far not registered for the Durmitor area. The specimens were found feeding on flowers of *Sambucus* sp. Comparing these specimens with them of the same species from Macedonia (Katlanovo, Dojran, Radika canyon, Kožuf mountain) and from Metohija (Zrce, Švanski most) it had been proved that they belong to the same taxonomic type. In Yugoslavia the species is wide-spread and represented by the Balkan subspecies *seminigra* Issekutz (1953).

(Priljeno u redakciji: 7. II. 1991)